

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, dana 26. septembra 2022. godine
Ref.br.:RK 2050/22

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI88/22

Podnosilac

Nexhat Konushevci

**Ocena ustavnosti presude PML. br. 123/2022 Vrhovnog suda Kosova od 25.marta
2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Nexhat Konushevci, iz sela Luga, opština Podujevo (u daljem tekstu: podnosilac zahteva). Podnosioca zahteva zastupa, Vlerona Maliqi, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu [PML. br. 123/2022], Vrhovnog suda Kosova od 25.matra 2022. godine, u vezi sa rešenjem [PN 1 DP. br. 155/22], Apelacionog suda od 02.februara 2022. godine i rešenjem [P. br. 27/2022], Osnovnog suda od 14.januara 2022.godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti osporenih odluka redovnih sudova, kojima se navodno, podnosiocu zahteva povređuju prava i osnovne slobode koje su zagarantovane članom 29. [Pravo na slobodu i sigurnost], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao članom 5. stav. 3 (Pravo na slobodu i bezbednost), i članom 6 (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: ESLjP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka], i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 22. juna 2022. godine, podnosilac zahteva je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 23. juna 2022. godine, predsednica Suda, je Odlukom [GJR.KI52/22] imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërxhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Safet Hoxha, i Nexhmi Rexhepi (članovi).
7. Dana 27. juna 2022. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana, jedna kopija zahteva je poslata i Vrhovnom Sudu.
8. Dana 8.septembra 2022. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Na osnovu spisa predmeta proizilazi, da je podnosilac zahteva osumnjičen da je počinio krivično delo "*Nasilje u porodici iz člana 248., stav 3., pod – stav 3. 2. Krivičnog zakonika Republike Kosova*", (u daljem tekstu: KZRK). Međutim, Sud nalazi da se konkretan zahtev pred ovim sudom ne odnosi na njegovu krivičnu odgovornost koja je i dalje u fazi utvrđivanja od strane redovnih sudova, već na činjenicu da mu je rešenjima redovnih sudova četiri puta određivana mera pritvora, u ukupnom trajanju, od 14.januara 2022.godine, pa sve do 7. jula 2022.godine. Pored toga, Sud je u spisima predmeta primetio da postoji i sudski postupak koji je podnosilac zahteva vodio pred redovnim sudovima povodom zahteva za odbacivanjem optužnice tužilaštva.

10. Upravo u cilju potpunog razumevanja ovog zahteva, Sud će u nastavku ovog rešenja predstaviti sve sudske postupke koji su pokretani i vođeni pred redovnim sudovima od strane podnosioca zahteva.

Prvi sudski postupak u vezi sa određivanjem mere pritvora podnosiocu zahteva u trajanju od 1 (jednog) meseca, odnosno od 13.januara 2022.godine, pa do 12.februara 2022. godine.

11. Dana 13.januara 2022. godine, podnosilac zahteva je uhapšen od strane Policije kosova u 01:45 časova posle ponoći.
12. Dana 13.januara 2022. godine, Osnovno tužilaštvo u Prištini – Opšti departman je podigao optužnicu [PP. II. br. 23/22 F], pred Osnovnim sudom, protiv podnosioca zahteva, zajedno sa zahtevom da mu se odredi mera pritvora, zbog osnovane sumnje da je počinio krivično delo „*Nasilje u porodici na osnovu člana 248., stav 3., pod – stav 3. 2. KZRK-a*“.
13. Dana 14.januara 2022.godine, postupajući sudija Osnovnog suda je održao raspravnu sednicu povodom zahteva za određivanjem pritvora, gde su učestvovali, Državni tužilac, okrivljeni (podnosilac zahteva) i njegov advokat po službenoj dužnosti. Na raspravnoj sednici, državni tužilac je obrazložio razloge za određivanje pritvora, smatrajući da su ispunjeni zakonski uslovi za određivanje te mere u smislu člana 241., stav 2. i člana 193., stav 1., u vezi sa članom 165., stav 2., pod – stav 2. 5., tačke 2. 5. 2. i 2. 5. 3. KZRK. Tom prilikom državni tužilac je dodao da „*zasnivajući se na izjavama oštećenih, A. S, R.K., i D. K, potvrđuje se osnovana sumnja da je okrivljeni izvršio krivično delo za koje je optužen. Stoga, sa ciljem redovnog i nesmetanog sprovođenja krivičnog postupka u ovoj stvari, neophodno je da se okrivljenom odredi mera pritvora [...]*“.
14. Okrivljeni i advokat po službenoj dužnosti, su osporili zahtev za određivanje mere pritvora naglašavajući da „*[...] nije istina da je isti izvršio krivično delo za koje se optužuje i da je njegova supruga ta koja je izvršila psihičko nasilje prema okrivljenom...*“.
15. Dana 14.januara 2022.godine, Osnovni sud je doneo rešenje [P. br. 27/2022], kojim je podnosiocu zahteva odredio meru pritvora u trajanju od 1 (jednog) meseca, odnosno u trajanju od 13.januara 2022. godine, pa do 12.februara 2022. godine.
16. U obrazloženju rešenja [P. br. 27/2022], Osnovni sud je *inter alia* naveo:

„Postupajući sudija ocenjuje da uzimajući u obzir način i okolnosti izvršenja tog krivičnog dela, činjenicu da okrivljeni živi u istoj kući sa sada oštećenima, jedna od kojih je njegova supruga a dva druga su njihova deca, postoji opasnost da ako se isti nalazi u slobodi, može da ponovi isto ili slično krivično delo. Pravni razlozi koji su predviđani po članu 178., stav 1., pod – stavovi 1 . 1. i 1 . 2., tačka 1. 2. 3. ZKP-a. Postupajući sudija smatra da je u konkretnom slučaju mera pritvora opravdana i neophodna sa ciljem uspešnog izvršenja suđenja protiv okrivljenog. Sudija je uzeo na razmatranje i predlog okrivljenog i njegove braniteljke da se eventualno okrivljenom odredi neka blaža mera za obezbeđivanje prisustva okrivljenog u postupku, međutim, ocenio je da su u konkretnom slučaju druge mere nedovoljne, a da je pritvor jedina mera sa kojom može da se osigura prisustvo okrivljenog u daljnjem postupku.“

17. Advokat podnosioca zahteva je u zakonskom roku uložio žalbu Apelacionom sudu na rešenje [P. br. 27/2022], Osnovnog suda o određivanju pritvora, navodeći:
- a) „da sud nije tačno procenio odlučujuće činjenice iz člana 187., stav 1., pod – stav 1. 2., tačka 1. 2. 3. ZKPRK-a. U vezi sa tom osnovom, na koju sud zasniva određivanje mere pritvora, smatram da ista nije održiva iz činjenice što okrivljeni ima veoma dobre odnose sa svojom decom...”
 - b) „da je Sud odredio meru pritvora protiv podnosioca zahteva uopšte ne uzimajući u obzir druge mere za obezbeđivanje njegovog prisustva u postupku...”
 - c) „da je Sud treba da se uzme u obzir načelo pretpostavke nevinosti za okrivljenog i ne treba da se prejudicira konačna odluka, stoga, smatram da mera pritvora nije adekvatna mera za okrivljenog.”
18. Dana 2.februara 2022 godine, Apelacioni sud je doneo rešenje [PN 1 DP. br. 155/22], kojim je odbio kao neosnovanu žalbu advokata podnosioca zahteva, dok je rešenje [P. br. 27/22] Osnovnog suda od 14.januara 2022. godine, potvrdio u celosti.
19. U obrazloženju rešenja [PN 1 DP. br. 155/22], Apelacioni sud je *inter alia* naveo:
- a) “[...] navedeni žalbeni navodi su neosnovani, apelovano rešenje je pravično i zakonito i da je prvostepeni sud sa pravom procenio da postoji osnovana sumnja iz člana 187., stav 1., pod – stav 1. 1. ZKP-a, da je okrivljeni izvršio krivično delo sa kojim se tereti a to zasnivajući se na materijalne dokaze i spise predmeta koji su do sada obezbeđeni, nad kojom je osnovom podignuta optužnica, kao što su: početni izveštaj incidenta, krivična prijava br. 2022 – AB – 131 od 13.01.2022. god., zapisnik o ispitivanju oštećenih – svedoka, izveštaji službenika, podaci Policije Kosova [...]”
 - b) „Takođe ocenjuje kao pravičnu odluku prvostepenog suda za određivanje mere pritvora protiv okrivljenog u skladu sa članom 187., stav 1., pod – stavovi 1. 1. i 1. 2., tačka 1. 2. 3. ZKP-a zasnivajući se na težinu krivičnog dela, način i okolnosti izvršenja, zato što se sumnja da je okrivljeni dana 12.01.2022. god., oko 17:00 časova, u njihovom stanu u Prištini, sa umišljajem i namerom povrede dostojanstva drugog lica, prouzrokovao nasilje u porodici [...]”
 - c) „Ovaj sud ocenjuje kao pravičnu odluku prvostepenog suda o određivanju mere pritvora protiv okrivljenog u skladu sa članom 187., stav 1., pod – stavovi 1. 1. i 1. 2., tačka 1. 2. 2. ZKPRK-a, iz činjenice što je istražni postupak još uvek u početnoj fazi i da pred osnovnim tužiocem treba da budu ispitivani oštećeni – svedoci, A. S, R. K., i D.K., postoji opasnost da ako se okrivljeni nađe na slobodi, može da ometa normalni tok krivičnog postupka uticajući kod gore navedenih [...]”
20. Advokat podnosioca zahteva je uložio zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu na rešenje [PN 1 DP. br. 155/22] Apelacionog suda, kao i na rešenje [P. br. 27/22] Osnovnog suda, navodeći povrede odredbi krivičnog postupka iz člana 384., stav 1., pod – stav 1. 11. ZKPRK-a; i iz člana 187., stav 1., pod – stavovi 1. 1. i 1. 2., tačka 1. 2. 3. ZKPRK-a.”
21. U međuvremenu je Osnovno tužilaštvo podnelo novi zahtev Osnovom sudu za produžetak mere pritvora podnosiocu zahteva za još dva meseca, imajući u vidu da mera pritvora u

trajanju od mesec dana koja je bila određena rešenjem [P. br. 27/2022], Osnovnog suda od 14. januara 2022. godine je isticala 12. februara 2022. godine.

22. Dana 11. februara 2022. godine, Osnovni sud je doneo novo rešenje [P. br. 27/22], kojim je meru pritvora podnosiocu zahteva produžio za još 2 meseca, odnosno do 10. aprila 2022. godine.
23. Dana 25. februara 2022. godine, Vrhovni sud je doneo presudu [Pml. br. 83/2022], kojom je odbacio kao bespredmetan zahtev za zaštitu zakonitosti advokata podnosioca zahteva podnet protiv rešenja [P. br. 27/22] Osnovnog suda od 14. januara 2022. godine, kao i rešenja [PN 1. DP. br. 155/2022] Apelacionog suda od 2. februara 2022. godine.
24. U obrazloženju presude [Pml. br. 83/2022], Vrhovni sud je *inter alia* naveo:

„Iz spisa predmeta proizilazi da je zahtev za zaštitu zakonitosti u ovom sudu primljen dana 23.02.2022. god., dok se u spisima takođe nalazi rešenje o produženju pritvora, P. br. 27/2022 od 11.02.2022. god. Stoga, ovaj sud ocenjuje zahtev ne može da bude predmet rasprave i kao takav je bespredmetan zato što, bez obzira na povrede koji su navedeni u zahtevu, okrivljeni je izdržao pritvor za ovaj jedan mesec koji je određen“.

Drugi sudski postupak u vezi sa rešenjem [P. br. 27/22] Osnovnog suda od 11. februara 2022. godine, kojim je podnosiocu zahteva produžen pritvor za još 2 (dva) meseca, odnosno od 13. februara 2022. godine, pa do 10. aprila 2022. godine

25. Advokat podnosioca zahteva podneo je žalbu Apelacionom sudu na rešenje [P. br. 27/22] Osnovnog suda od 11. februara 2022. godine, kojim je podnosiocu zahteva produžen pritvor na još 2 meseca, navodeći; *“ [...] da je rešenje doneto sa nizom suštinskih povreda proceduralnih odredbi, da nije održivo obrazloženje suda što se tiče tačke 1. 2. 3. člana 187. ZKP zato što okrivljeni nije preduzeo nikakav postupak u pravcu krivičnog dela sa kojim se tereti... “.*
26. Dana 11. marta 2022. godine, Apelacioni sud je doneo rešenje [PN 1 DP. br. 367/22], kojim je odbio kao neosnovanu žalbu advokata podnosioca zahteva.
27. U obrazloženju rešenja [PN 1 DP. br. 367/22], Apelacionog suda stoji;

„Sud ocenjuje kao pravičnu odluku prvostepenog suda o određivanju mere pritvora protiv okrivljenog [...]“.

[...] uzimajući u obzir , težinu krivičnog dela – nasilja stalno vršio protiv oštećenih, stalni strah i nespokojnost oštećenih, ozbiljnu pretnju u pravcu istih, agresivno i grubo ponašanje u porodici, vređanja, prethodno ponašanje i lične karakteristike okrivljenog gde se iz izjava oštećenih saznaje da je okrivljeni korisnik narkotičkih supstanci, zatim iz podataka o licu koji su obezbeđeni od Policije Kosova, proizilazi da je okrivljeni i ranije bio u sukobu sa zakonom jer u njegovom imenu ima evidentiranih i drugih raznih krivičnih dela za koje je osumnjičen, činjenicu da okrivljeni i oštećeni žive u zajedničkoj kući rezultira sa opasnošću da kada bi se okrivljeni našao na slobodi, može da ponovi krivično delo sa još težim posledicama u porodici, iz čega proizilazi da je mera pritvora neophodna i potrebna za sprečavanje mogućnosti ponavljanja i za uredno sprovođenje krivičnog postupka...“.

28. Advokat podnosioca zahtev je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu protiv rešenja [PN 1 DP. br. 367/22], Apelacionog suda od 11.marta 2022.godine, kao i rešenja [P. br. 27/22] Osnovnog suda o produžetku pritvora od 11.februara 2022.godine, navodeći da su: [...] *rešenja doneta sa suštinskim povredama odredbi krivičnog postupka iz člana 187., stav 1., pod – stavovi 1. 1. i 1. 2., tačka 1. 2. 3. ZKPRK-a, jer u apelovanim rešenjima nije dat nijedan pravni razlog ili neka nova odlučujuća činjenica koja opravdava odluku suda za produženje mere pritvora za još dva (2) meseca za okrivljenog. Tim odlukama osim što su parafrazirane zakonske odredbe, prejudicirana je i krivica okrivljenog*“.
29. Dana 25.marta 2022.godine, Vrhovni sud je doneo presudu [PML. br. 123/2022], kojom je odbio se kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti advokata podnosioca zahteva, podnet protiv rešenja Apelacionog suda Kosova, [PN 1. DP. br. 367/2022] od 11.marta 2022. godine, i rešenja [P. br. 27/22] Osnovnog suda od 11.februara 2022. godine.
30. U obrazloženju presude [PML. br. 123/2022], Vrhovni sud je *inter alia* naveo:

„Po oceni Vrhovnog suda Kosova, navodi iz zahteva za zaštitu zakonitosti nisu osnovani, zato što iz dokaza koji se nalaze u spisima predmeta, postoji dobro osnovana sumnja da je okrivljeni izvršio krivično delo koje mu se stavlja na teret, a da su sudovi dosta jasno objasnili i obrazložili svoje odluke, sa čime je ispunjen pravni uslov iz člana 191., u vezi sa članom 187., stav 1., pod – stavovi 1. 1. i 1. 2., tačka 1. 2. 3. ZKPRK-a, za produženje pritvora, uzimajući u obzir činjenicu da su oštećeni članovi porodice okrivljenog – supruga i dvoje njegovih sinova kao i činjenicu da su oni stalno imali probleme sa okrivljenim, koji je sprovodio psihološko nasilje prema istima, ali da oni nisu prijavili nadležne organe za te njegove postupke, stoga, ako bi se okrivljeni našao na slobodi, postoji mogućnost ponavljanja istog ili sličnog krivičnog dela“.

Treći sudski postupak u vezi sa produžetkom pritvora podnosiocu zahteva za još 2 (dva) meseca, odnosno od 10 aprila 2022.godine, pa do 10.juna 2022.godine.

31. Dana 7.aprila 2022.godine, Osnovni sud je na predlog tužilaštva doneo novo rešenje [P. br.27/22], kojim se mera pritvora protiv podnosioca zahteva produžava za još dva (2) meseca, odnosno do 10.juna 2022.godine.
32. U rešenju [P. br.27/22] Osnovni sud je *inter alia* naveo;

“Sudija u predmetu, postupajući po službenoj dužnosti, starala se o pritvoru i presudila okrivljenom Nedžatu Konuševcu, pošto je ocenila da i dalje postoji zakonski razlozi predviđeni odredbama člana 193. st. 1 u vezi sa članom 187 st. 1 pod st. 1.1 i tačke 1, 2, 1.2.3 ZKPRK o nastavku pritvora [...]

Postoje zakonski razlozi predviđeni odredbama člana 193. st. 1 u vezi sa članom 187 st. 1 pod st. 1.1 i tačke 1.2, 1.2.3 ZKPRK o produžavanju pritvora jer i dalje postoje okolnosti koje ukazuju na rizik da, ukoliko se okrivljeni nalazi u slobodi, može ponoviti krivično delo pošto su oštećeni članovi njegove porodice, tj. supruga i njegovi dvoje dece, zatim način izvršenja krivičnog dela, njegova upornost u izvršenju ukazuju na opasnost da ako se okrivljeni nađe na slobodi ponovio slična krivična dela.”

33. Advokat podnosioca zahtev je podneo žalbu Apelacionom sud na rešenje [P. br.27/22] Osnovnog suda, navodeći da je *“Pobijano rešenje doneto uz niz bitnih povreda proceduralnih odredbi, jer sudija predmeta ni jednom novom činjenicom ne opravdava produženje mere pritvora za još dva meseca za okrivljenog. Štaviše, osporeno rešenje je potpuno identično rešenju od 11.02.2022. godine [...]”*.
34. Dana 23.maja 2022.godine, Apelacioni sud je doneo rešenje [PNIDP.nr.736/22], kojim je odbio kao neosnovanu žalbu advokata podnosioca zahteva, pri tome navodeći; *„[...] ozbiljnost krivičnog dela – kontinuirano nasilje nad oštećenim, kontinuirani strah i uznemirenost oštećenih, teška pretnja upućena prema njima, agresivno i grubo ponašanje u porodici, uvrede, prethodni ponašanja i ličnih osobina okrivljenog, pri čemu se iz iskaza oštećenog razume da je okrivljeni korisnik opojnih supstanci, zatim iz podataka o licu koje je dostavila Kosovska policija, proizilazi da je okrivljeni prethodno povredio zakon jer su u njegovo ime dokazana i razna druga krivična dela za koja se sumnjiči, činjenica da okrivljeni i oštećeni žive u zajedničkoj kući rezultira rizikom da, ukoliko se okrivljeni nađe na slobodi, može ponoviti krivično delo sa još težim posledicama u porodici, iz čega proizilazi da je mera pritvora i dalje neophodna i neophodna radi sprečavanja mogućnosti ponavljanja i razvoja krivice krivičnog postupka”*.
35. Advokat podnosioca zahtev je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu protiv rešenja [PNIDP.nr.736/22], Apelacionog suda, kao i rešenja [P. br.27/22] Osnovnog suda, navodeći; *“[...] da su odluke donete uz bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 187. st. 1, podstav. 1.1 i 1.2, tačka 1.2.3 ZKPKRK i u suprotnosti sa krivičnim zakonom, jer u ožalbenim odlukama nije dat pravni razlog ili odlučna činjenica koja odgovara činjeničnom stanju koje su relevantni pravosudni organi našli u ožalbenim odlukama [...]”*.
36. U spisima predmeta Sud nije našao odluku Vrhovnog suda u vezi sa zahtevom za zaštitu zakonitosti koji je podneo advokat podnosioca zahteva, a iz navoda iz zahteva, Sud može da zaključi, da Vrhovni sud do podnošenja zahteva sudu nije odlučio po ovom zahtevu.

Četvrti sudski postupak u vezi sa produžetkom pritvora podnosiocu zahteva za još 1 (jedan) mesec, odnosno, od 10.juna 2022.godine, pa do 7. jula 2022.godine

37. Dana 6.juna 2022.godine, Osnovni sud je doneo rešenje [P.br.27/22], u kome stoji:
- „NASTAVLJA se mera pritvora protiv okrivljenog u trajanju od mesec dana, tako da će prema ovom rešenju, pritvor protiv okrivljenog trajati do 07.07.2022.”*
38. U obrazloženju rešenja [P.br.27/22], Osnovni sud je *inter alia* naveo;
- “Sudija u predmetu, postupajući po službenoj dužnosti, starala se o pritvoru i presudila okrivljenom Nedžatu Konuševcu, pošto je ocenila da i dalje postoji zakonski razlozi predviđeni odredbama člana 193. st. 1 u vezi sa članom 187 st. 1 pod st. 1.1 i tačke 1, 2, 1.2.3 ZKPRK o nastavku pritvora, jer iz dokumenata predmeta, kao i iskazi oštećenih svedoka A. S, R. K., i D. K., kao i ostala dokumentacija pronađena u predmetu, potvrđuje se sumnja da je okrivljeni izvršio krivično delo koje mu se stavlja na teret.*

Postoje zakonski razlozi predviđeni odredbama člana 193. st. 1 u vezi sa članom 187 st. 1 pod st. 1.1 i tačke 1.2, 1.2.3 ZKPRK o produžavanju pritvora jer i dalje postoje okolnosti koje ukazuju na rizik da, ukoliko se okrivljeni nalazi u slobodi, može ponoviti krivično delo pošto su oštećeni članovi njegove porodice, tj. supruga i njegovi dvoje dece, zatim način izvršenja krivičnog dela, njegova upornost u izvršenju ukazuju na opasnost da ako se okrivljeni nađe na slobodi ponovio slična krivična dela.”

Sudski postupak u vezi sa zahtevom podnosioca za odbacivanjem optužnice [PP.II.br.23/22F] Osnovnog tužilaštva

39. Dana 25.februara 2022.godine, Advokat podnosioca zahteva podneo je Osnovnom sudu zahtev u kome je tražio odbacivanje optužnice [PP.II.br.23/22F] Osnovnog tužilaštva koja je podneta 13.januara 2022. godine, protiv podnosioca zahteva. U podnetom zahtevu je stajalo: „[...] da nema dovoljno dokaza koji bi potkrepili osnovanu sumnju da je okrivljeni izvršio krivično delo za koju je optužen”.
40. Dana 8.aprila 2022.godine, Osnovni sud je doneo rešenje [P.br.27/22], kojim je odbio kao neosnovani zahtev advokata podnosioca zahteva za odbacivanjem optužnice Osnovnog tužilaštva [PP.II.br.23/22F] od 13.januara.2022.godine.
41. U rešenju [P.br.27/22], Osnovni sud je *inter alia* naveo;
- “Sudija predmeta je, nakon što je ispitala žalbu odbrane okrivljenog i odgovor državnog tužioca, utvrdila da je žalba odbrane optuženog neosnovan, što ocenjuje da je optužnica sastavljena u skladu sa odredbama krivičnog postupka i kao takva se ne može odbaciti.”*
42. Advokat podnosioca zahteva je podneo žalbu Apelacionom sudu na rešenje [P.br.27/22], Osnovnog suda, navodeći da je rešenje nejasno, te da je shodno tome doneto uz povredu člana 384. stav 2. tačka 2.1. u vezi sa članom 250 st. 3 ZKP.
43. Dana 13.maja 2022.godine, Apelacioni sud je doneo rešenje [PN.broj 438/2022], kojim je usvojio žalbu Advokata podnosioca zahteva, poništio je rešenje [P.br.27/2022] Osnovnog suda od 08. aprila 2022, godine, i krivični predmet je vratio prvostepenom sudu na ponovno razmatranje.
44. U rešenju [PN.broj 438/2022], Apelacioni sud je *inter alia* naveo:
- “Po oceni Apelacionog suda, osnovani su navedeni prigovori branioca okrivljenog u ovom pogledu, jer je prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba člana 384. stav 2. tačka 2.1. u vezi sa članom 250 st. 3 ZKP, jer je odredba ožalbenog rešenja nejasna i u suprotnosti sa njenim obrazloženjem. Kako proizilazi iz spisa predmeta, okrivljeni je optužen za krivično delo nasilja u porodici iz čl. 248 stav 3, podstav 3.2 KZRK”.*
- “Dakle, iz obrazloženja odluke o proceni ne može se shvatiti koji su to dokazi na kojima se zasniva optužnica i činjenice koje dokazuju osnovanu sumnju da je okrivljeni izvršio krivično delo za koje mu je stavljeno na teret...”.*
45. Dana 14.juna 2022.godine, Osnovni sud je u ponovljenom postupku doneo rešenje [P.br.27/2022], kojim je odbio kao neosnovani zahtev advokata podnosioca zahteva za

odbacivanjem optužnice Osnovnog tužilaštva [PP/II.br.23/22F] od 13.januara 2022.godine.

46. U obrazloženju rešenja [P. br.27/2022], Osnovni sud je *inter alia* naveo: „Sudija predmeta je, nakon što je ispitala žalbu odbrane okrivljenog i odgovor državnog tužioca, utvrdila da je žalba odbrane optuženog neosnovana, što ocenjuje uzimajući u obzir iskaze oštećenih A.S., R. K., i D. K., o postupanju optuženog kritičnog dana prema oštećenju A i protiv njih, sudija u predmetu ocenjuje da je optužnica podignuta u skladu sa odredbama krivičnog postupka i kao takav se ne može odbaciti”.

Navodi podnosioca

47. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi, da su mu osporenim odlukama redovnih sudova povređena prava zagarantovana članom 29. [Pravo na slobodu i sigurnost], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, kao i članom 5.stav 3 (Pravo na slobodu i bezbednost) i članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.

Navodi podnosioca zahteva o povredi člana 29. [Pravo na Slobodu i Sigurnost], Ustava u vezi sa člana 5. stava 3. EKLJP

48. Podnosilac zahteva povredu člana 29 Ustava u vezi sa članom 5 stav.3 EKLJP, objašnjava sledećim navodima „[...] boravak okrivljenog u pritvoru pod merom pritvora, je povreda svih osnovnih prava koja su definisana domaćim i međunarodnim aktima. To iz činjenice što je nastavak pritvora protiv podnosioca zahteva prestao da bude osnovan na relevantno i dovoljno obrazloženje pošto su sami redovni sudovi stalno dali identično obrazloženje u njihovim odlukama povodom produženja mere pritvora protiv podnosioca zahteva, a u nedostatku analize i argumentovane procene konkretnih činjenica i okolnosti slučaja. Postupajući tako, redovni sudovi nisu uspeali da pruže konkretno i dovoljno obrazloženje zašto je produženje pritvora u čekanju na suđenje protiv podnosioca zahteva neophodno i zašto alternativne mere nisu primenjive u slučaju podnosioca zahteva. Nedostatak konkretnog i detaljnog obrazloženja kao i produženje pritvora u čekanju na suđenje od strane redovnih sudova sa istim obrazloženjem nije u skladu sa principima i standardima koji su postavljeni od ESLJP. Po praksi ESLJP-a, postojanje osnovane sumnje da je pritvoreno lice izvršilac krivičnog dela je bitno za produženje pritvora ali nije dovoljno nakon određenog perioda (vidi presudu Ustavnog suda Kosova, slučaj br. KI 10/18 sa podnosiocem zahteva Fahri Degani, stav 78) i javni organi treba da uzimaju u obzir i druge alternativne mere za osiguranje prisustva okrivljenog u funkciji uspešnog okončanja odgovarajućeg krivičnog postupka (vidi gore navedenu presudu, stav 79).

„[...] automatsko produženje pritvora je u suprotnosti sa garancijama koje su određene u članu 5., stavu 3. EKLJP-a, pošto je ESLJP procenio da iako su razlozi za pritvor postojali u trenutku određivanja pritvora, priroda tih razloga ili okolnosti može da se promeni istekom vremena. (vidi gore navedenu presudu, stav 81). Mogućnost ponovno izvršenja krivičnog dela može da bude faktor za produženje pritvora, ali u sebi ne može da bude razlog za njegovo preodugovlačenje [...]“.

Navodi podnosioca zahteva o povredi člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP

49. Što se tiče navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, podnosilac zahteva naglašava „[...] da se prema njemu vrši flagrantno osporavanje pravde, lišeći ga prava na redovan sudski postupak. To iz činjenice što ima više od pet (5) meseci da je u izdržavanju mere pritvora a da od početne sednice od 17. januara 2022. godine, sud nije održao nijednu drugu sudsku sednicu o njegovom slučaju, gde bi se okrivljenom dala mogućnost da se izjavi u vezi sa njegovim slučajem, onako kako zakon predviđa.“

„Vrhovni sud Kosova je rešenjem PML. br. 83/2022 od 25. februara 2022. godine, odbacio kao bespredmetan zahtev podnosioca zahteva, zato što kada je predmet otišao u Vrhovni sud, okrivljeni je već izdržavao osporeni pritvor a takođe u spisima predmeta se nalazilo rešenje o produženju pritvora protiv okrivljenog. Takva odluka se najverovatnije očekuje da će biti doneta od Vrhovnog suda i prilikom zahteva za zaštitu zakonitosti koji je podnet od odbrane dana 01. juna 2022. godine, kojim je pobila rešenje Osnovnog suda u Prištini /Opšteg departmana, P. br. 27/22 od 07. aprila 2022. godine i rešenje Apelacionog suda Kosova, PN. 1. DP. br. 736/22 od 23. maja 2022. godine, iz činjenice što pre nego što se predmet obradi u Vrhovnom sudu za odlučivanje po tom pravnom sredstvu, u spisima predmeta je zauzelo mesto još jedno novo rešenje prvostepenog suda kojim je okrivljenom ponovo produžena mera pritvora“.

„Podnosilac zahteva tvrdi da takav postupak redovnih sudova predstavlja povredu ustavnih prava okrivljenom i potiskuje načelo pretpostavke nevinosti“

50. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da „utvrdi da je u slučaju optuženog bilo flagrantne povrede njegovih osnovnih ustavnih prava iz članova 29. i 31. Ustava, odnosno da Ustavni sud utvrdi da osporena presuda Vrhovnog suda, PML. br. 123/2022 od 25. marta 2022. godine, kojom je odbijen zahtev podnosioca zahteva za zaštitu zakonitosti protiv rešenja Apelacionog suda, PN. 1. DP. br. 367/22 od 11. marta 2022. godine i rešenja Osnovnog suda u Prištini, P. br. 27/22 od 11. februara 2022. godine, nije u skladu sa članom 29., stav 1., tačka (2) Ustava, u vezi sa članom 5., stav 2. EKLJP i članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP tako da proglasi nevažećima odluke redovnih sudova u vezi sa izricanjem odnosno produženjem mere pritvora i da se podnosilac zahteva oslobodi iz pritvora“.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Relevantne Ustavne odredbe i odredbe EKLJP

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 29

[Pravo na Slobodu i Sigurnost]

“1. Svakome se garantuje pravo na slobodu i sigurnost. Niko ne može biti lišen slobode izuzev zakonom propisanih slučajeva i na osnovu odluke nadležnog suda, i to:

- (1) nakon objavljivanja zatvorske kazne zbog krivičnog djela;
- (2) zbog opravdane sumnje da je lice izvršilo krivično djelo, samo onda kada se lišavanje slobode smatra neophodnim za sprječavanje vršenja krivičnog djela i samo na veoma kratak period prije suđenja, na zakonom propisan način;
- (3) radi vaspitnog nadzora maloljetnog lica, ili radi njegovog/njenog privođenja nadležnom organu, na osnovu zakonitog naređenja;
- (4) radi zdravstvenog nadzora lica, koje je zbog bolesti opasno po društvo;

(5) zbog ilegalnog ulaska u Republiku Kosovo, ili nakon zakonite naredbe o udaljenju ili ekstradiciji.

2. Lice lišeno slobode se odmah, na njegovom maternjem jeziku ili jeziku koje on/ona razumije, obavještava o razlogu hapšenja. Pismeno obavještenje o razlozima hapšenja, se podnosi što je prije moguće. Svako lice koje je lišeno slobode bez sudske odluke se u roku od četrdeset osam (48) sati mora izvesti pred sudiju, koji odlučuje o njegovom/njenom pritvoru ili oslobađanju. Pritvoreno lice ima pravo da mu se sudi bez odlaganja, ili na slobodi do suđenja, osim ukoliko sudija smatra da je lice opasno po zajednicu ili smatra da postoji rizik od njegovog/njenog bjekstva prije suđenja.

3. Lice koje je lišeno slobode, se bez odlaganja treba obavjestiti da ima pravo na nedavanje izjave i pravo na zaštitu, po svom izboru, i ima pravo da bez odlaganja obavijesti tu osobu po svom izboru.

4. Lice koje je lišeno slobode hapšenjem ili pritvorom, ima pravo na pravnu pomoć, kako bi se ocjenila zakonitost hapšenja ili pritvaranja. Odluku će donijeti sud u vrlo kratkom roku i ukoliko je hapšenje ili pritvor nezakonit, narediće se oslobađanje lica.

5. Svako ko je žrtva hapšenja ili pritvora, koje nije u skladu sa odredbama ovog Člana, ima pravo na kompenzaciju, na zakonom propisan način.

6. Lice koje služi kaznu, ima pravo da se žali na uslove hapšenja, na zakonom propisan način.”

Član 31

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.

4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.

5. Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.

6. Besplatna pravna pomoć će se omogućiti svim licima koja za to nemaju dovoljno sredstava, ako je takva pomoć neophodna za obezbeđivanje efikasnog pristupa pravdi.

7. Sudski postupci koji se odnose na maloletnike se regulišu zakonom, poštujući posebne uredbe i procedure za maloletnike.“

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 5

(Pravo na slobodu i sigurnost)

„1. Svako ima pravo na slobodu i sigurnost ličnosti. Niko ne smije biti lišen slobode izuzev u niže navedenim slučajevima i u skladu sa zakonom propisanim postupkom:

- a. zakonitog lišenja slobode po presudi nadležnog suda;*
- b. zakonitog hapšenja ili lišenja slobode zbog nepovinovanja zakonitom nalogu suda ili u cilju osiguranja izvršenja bilo koje obaveze propisane zakonom*
- c. zakonitog hapšenja ili lišenja slobode radi privođenja nadležnoj sudskoj vlasti, kada postoji opravdana sumnja da je ta osoba izvršila krivično djelo ili kada postoje valjani razlozi da se osoba sprijeći da izvrši krivično djelo ili da, nakon izvršenja krivičnog djela, pobjegne;*
- d. lišenja slobode maloljetnika, prema zakonitom nalogu, radi odgajanja pod nadzorom ili zakonitog pritvaranja zbog privođenja nadležnoj vlasti;*
- e. zakonitog lišenja slobode osoba da bi se spriječilo širenje neke zarazne bolesti, pritvaranja mentalno oboljelih osoba, alkoholičara ili narkomana ili skitnica;*
- f. zakonitog hapšenja ili lišenja slobode osobe u cilju sprječavanja ilegalnog ulaska u zemlju ili osobe protiv koje je u toku postupak deportacije ili ekstradicije.*

2. Svako ko je uhapšen bit će odmah obaviješten, na jeziku koji razumije, o razlozima hapšenja i o svim optužbama protiv njega.

3. Svako ko je uhapšen ili lišen slobode prema odredbama stava 1(c) ovog člana mora odmah biti izveden pred sudiju ili drugo službeno lice zakonom ovlašteno da vrši sudsku vlast i mora imati pravo na suđenje u razumnom roku ili na puštanje na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može se uvjetovati garancijama o pojavljivanju na suđenju.

4. Svako kome je uskraćena sloboda hapšenjem ili lišavanjem slobode ima pravo uložiti žalbu sudu kako bi sud, u kratkom roku, razmotrio zakonitost lišavanja slobode i ukoliko ono nije bilo zakonito naložio oslobađanje.

5. Svako ko je bio žrtva hapšenja ili lišavanja slobode protivno odredbama ovog člana ima pravo na obeštećenje.

Član 6

(Pravo na pravično suđenje)

„1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku [...]“.

Relevantne zakonske odredbe

Zakon BR. 06/L-074 O KRIVIČNOM ZAKONIKU

Član 248.

Nasilje u porodici

„[...]“

3. Svaki član porodice koji vrši nasilje ili fizičko, psihološko, seksualno ili ekonomsko nasilje, prema drugom članu njegove/njene porodice, kažnjava se novčanom i zatvorskom kaznom do tri (3) godine.

[...]

3.2. Porodično, fizičko, psihološko, seksualno i ekonomsko nasilje, za potrebe ovog zakonika, biće isto kao što je definisano u odredbi člana 2 , podstav 1.2. Zakona br. 03/L 182 o zaštiti od nasilja u porodici.”

Zakonik br. 04/L-123 O KRIVIČNOM POSTUPKU

Član 187

Nalazi potrebni za sudski pritvor

“1. Sud može da naloži sudski pritvor protiv lica samo ako isključivo nađe da : 1.1 Postoji osnovana sumnja da je to lice počinilo krivično delo;

1.2 Ispunjen je jedan od sledećih uslova:

1.2.1 Lice se krije, njegov odnosno njen identitet ne može da bude utvrđen, ili ako druge okolnosti ukazuju da postoji opasnost da ono pobjegne;

1.2.2 Postoje razlozi za verovanje da će ono da uništi, sakrije, promeni ili falsifikuje dokaze krivičnog dela ili ako posebne okolnosti ukazuju da će da ometa tok krivičnog postupka uticanjem na svedoke, na oštećene ili na saučesnike; ili

1.2.3 Ozbiljnost krivičnog dela, ili način ili okolnosti pod kojima je ono izvršeno, njegove odnosno njene lične prilike, ponašanje u prošlosti, okruženje i uslovi u kojima živi, ili neke druge lične okolnosti ukazuju na opasnost da ono ponovi krivično delo, dovrši pokušano krivično delo ili učini krivično delo kojim je pretio da će da ga izvrši; i

1.3 Druge mere nabrojane u članu 173. ovog zakonika su nedovoljne da obezbede prisustvo tog lica, da spreče ponavljanje krivičnog dela i obezbede uspešno vođenje krivičnog postupka.

2. Kada je sudski pritvor naložen shodno stavu 1. podstav 1.2 ovog člana samo zato što identitet lica ne može da bude utvrđen, on se ukida čim se utvrdi identitet. Kad je sudski pritvor naložen shodno stavu 1. podstav 1.2 ovog člana, biva ukinut čim su obezbeđeni ili uzeti dokazi zbog kojih je određen sudski pritvor.

3. Ako je okrivljeni prekršio jednu od mera iz člana 173. ovog zakonika, sud to posebno razmatra kada utvrđuje postojanje okolnosti iz stava 1. podstavovi. 1.2 i 1.3 ovog člana.”

Prihvatljivost zahteva

51. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.
52. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7 člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuje:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

53. Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se prvo poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47
(Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48
(Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49
(Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...”.

54. Što se tiče ispunjenja ovih zahteva, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [PML. br. 123/2022] Vrhovnog suda Kosova od 25. marta 2022. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva. Podnosilac zahteva je takođe naglasio prava i slobode za koje navodi da su mu povređena, u skladu sa zahtevima člana 48. Zakona i podneo je zahtev u skladu sa rokovima propisanim u članu 49. Zakona.
55. Pored toga, Sud se poziva i na pravilo 39 (Kriterijum o prihvatljivosti) Poslovnika. Pravilo 39 (2) Poslovnika propisuje:
- “(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.*
56. Sud prvo ističe da gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) i Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.
57. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrtoj stepeni“; (ii) navodi kategorisani

„odsustvom očigledne ili evidentne povrede“; (iii) navodi koji su „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“; i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi.

58. U smislu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno, ocenjujući da li je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
59. Vraćajući se na konkretan slučaj, i sagledavajući spise predmeta, Sud podseća da je zapazio da postoje dve vrste sudskih postupaka koje je podnosilac zahteva vodio pred redovnim sudovima, a oni su, sudski postupak za ukidanje mere pritvora i sudski postupak za odbacivanje optužnice koju je osnovno tužilaštvo podiglo protiv podnosioca zahteva zbog osnovane sumnje da je izvršio krivično delo *“Nasilje u porodici iz člana 248., stav 3., pod – stav 3. 2. Krivičnog zakonika Republike Kosova”*.
60. Međutim, sudski postupak koji je podnosilac zahteva vodio u vezi sa odbacivanjem optužnice Osnovnog tužilaštva, on u zahtevu ne osporava, te samim tim, ta činjenica za ovaj Sud je i dovoljna da se on u ovom rešenju ne upušta dalje u njegovu analizu.
61. Ono što je Sud konkretno u zahtevu zapazio jeste činjenica, da podnosilac zahteva osporava izričito sudski postupak koji se odnosi na određivanje pritvora u vezi sa rešenjem [P. br. 27/2022], Osnovnog suda od 14. januara 2022.godine, kojim je podnosiocu zahteva određena prva mera pritvora u trajanju od 1(jednog) meseca, odnosno u trajanju od 13.januara.2022. godine, pa do 12.februara.2022. godina, a samim tim i sudske postupke koji su u vezi sa ovim rešenjem.
62. Međutim, Sud mora da naglasi, da je podnosiocu zahteva, rešenjima Osnovnog suda još 3 puta produžavana mera pritvora, ali da te sudske postupke, kao i one koje su proizašli iz njih, on u zahtevu ne osporava. Time će Sud osnovanost navodnih povreda člana 29 Ustava u vezi sa članom 5. stava 3. EKLJP, kao i člana 31. Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, sagledati isključivo u okolnostima sudskog postupak u kome je podnosiocu zahteva određena prva mera pritvora rešenjem [P. br. 27/2022], Osnovnog suda od 14. januara 2022.godine.

Navodi podnosioca zahteva o povredi člana 29. [Pravo na slobodu i sigurnost], Ustava u vezi sa članom 5 stav. 3 EKLJP

63. Sagledavajući navode podnosioca zahteva o povredi člana 29 Ustava u vezi sa članom 5 stava 3. EKLJP, Sud nalazi, da se navodne povrede odnose na činjenicu da je Sud odredio meru pritvora, a da za to ne postoji zakonski osnov; da u samoj odluci o određivanju mere pritvora nedostaje analiza dokaza i argumenti od strane Osnovnog suda, da samim tim ne postoji ni dovoljno pravno obrazloženje za takvu meru.
64. U stvari sama suština navoda podnosioca zahteva se svodi na tvrdne, da su izostali razlozi i obrazloženja u prilogu zaključka o ispunjenosti opšteg i posebnog uslova za određivanje mere pritvora iz člana 187 ZKPK, te da se Vrhovni sud nije izjasnio po pitanju njegovih žalbenim navodima iz zahteva za zaštitu zakonitosti.

65. Sud podseća da član 5 stav 3. EKLJP, zahteva da sudska vlast preispita sva pitanja u vezi sa pritvorom, te da odluke o pritvoru donese pozivajući se na objektivne kriterijume predviđene zakonom. Pri tome je postojanje “osnovane sumnje” da je lice lišeno slobode počinili krivično delo za koje se tereti *conditio sine qua non* za određivanje ili produženje pritvora, ali to nakon određenog vremena nije dovoljno već se mora proceniti, da li za pritvor postoje relevantni i dovoljni razlozi (vidi, ESLJP, *Trzaska protiv Poljske*, presuda od 11. jula 2000. godine, broj aplikacije 25792/94, stav 63). Stoga je najpre potrebno utvrditi, da li drugi osnovi na kojima se zasniva sudska odluka nastavljaju da opravdavaju lišavanja slobode, te kada su takvi osnovi “relevantni” i “dovoljni”, da li su javne vlasti ispoljile “posebnu marljivost” u vođenju postupka (vidi, ESLJP *Idalov protiv Rusije*, aplikacija br.5826/03, presuda od 22. maja 2012.god stav 140).
66. U prilog tome, Sud podseća da “relevantno” i “dovoljno”, opravdanje, uz postojanje “osnovane sumnje”, prema praksi ESLJP, uključuje; opasnost od bekstva, rizik od uticaja na svedoke ili da će dokazi biti falsifikovani ili uništeni, rizik od ponavljanja krivičnog dela i potrebu da se zaštiti pritvoreno lice (vidi ESLJP, *Buzadji protiv Moldove*, presuda od 5.jula 2016. godine, stav 88). Nadalje opravdanost pritvora procenjuje se u okolnostima konkretnog slučaja i njegove specifičnosti. Pored toga obaveza sudske vlasti je i da preispita razloge “za” i “protiv”, te da se s tim u vezi da razlog i obrazloženje (vidi ESLJP, *Aleksanyan protiv Rusije*, presuda od 5 juna 2009 godine, stav 179).
67. Sud ukazuje i na to da prema praksi ESLJP, osnovano sumnje na kojoj se mora temeljiti hapšenje, čini bitan element zaštite od proizvoljnog hapšenja i lišavanja slobode propisanog u članu 5 stav 1.c EKLJP. Osnovana sumnja da je počinio krivično delo, zahteva postojanje nekih činjenica ili informacija koje bi uverile objektivnog posmatrača da je moguće, da je osoba koja je u pitanju počinila krivično delo (vidi ESLJP, *Fox, Campbell i Hartley protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 30. avgusta 1990. godine, serija A broj 182, stav 32, *Stepuleac protiv Moldavije*, presuda od 6.novembra 2007. godine, aplikacija br. 8207/06, stav 68.).
68. Vraćajući se na predmetni zahtev, Sud nalazi da je rešenje o određivanju mera pritvora, Osnovni sud doneo pre početka krivičnog postupka u kome se treba utvrđivati krivična odgovornost podnosioca zahteva zbog osnovane sumnje da je počinio krivično delo “*Nasilje u porodici na osnovu člana 248., stav 3., pod – stav 3. 2. KZRK-a*”, što samo po sebi predstavlja početni „*uslov bez koga se ne može*“ (*conditio sine qua non*) razmišljati o mogućnosti određivanja mere pritvora, a što je upravo u skladu sa principom ESLJP (vidi pomenutu presudu *Trzaska protiv Poljske*).
69. Dalje, Sud nalazi da je prilikom određivanja upravo mere pritvora, postupajući sudija održao 14.januara 2022.godine, sednicu rasprave gde su učestvovali Državni tužilac, okrivljeni (podnosilac zahteva) i njegov advokat po službenoj dužnosti, pri čemu su oni izneli svoje argumenti u prilog “za” i “protiv” određivanje mere pritvora podnosiocu zahteva, a koje je postupajući sudija razmatrao i ocenjivao, što se može videti i iz osporenog rešenja Osnovog suda u kome je on naveo “*Sudija je uzeo na razmatranje predlog okrivljenog i njegove braniteljke da se eventualno okrivljenom odredi neka blaža mera za obezbeđivanje prisustva okrivljenog u postupku, međutim, ocenio je da su u konkretnom slučaju druge mere nedovoljne, a da je pritvor jedina mera sa kojom može da se osigura prisustvo okrivljenog*”.
70. Upravo analiza argumenata „za” i „protiv” određivanja pritvora, postupajućeg sudije je uticala na činjenicu da je podnosiocu određena mera pritvora, a sve u cilju, kako stoji u

osporenom rešenju [P. br. 27/2022], Osnovnog suda, jer „[...] postoji opasnost da ako se isti nalazi na slobodi, može da ponovi isto ili slično krivično delo. Pravni razlozi koji su predviđani po članu 178., stav 1., pod – stavovi 1. 1. i 1. 2., tačka 1. 2. 3. ZKP-a“.

71. Sud nalazi da citirana zakonska odredbi člana 178., stav 1., pod – stavovi 1. 1. i 1. 2., tačka 1. 2. 3. ZKP-a., na kojoj je Osnovni sud zasnovao odluku o određivanju mere pritvora, upravo propisuje uslove kada se mera pritvora može odrediti, a oni su, ako;

„1.1 Postoji osnovana sumnja da je to lice počinilo krivično delo;

1.2 Ispunjen je jedan od sledećih uslova:

„1.2.3 Ozbiljnost krivičnog dela, ili način ili okolnosti pod kojima je ono izvršeno, njegove odnosno njene lične prilike, ponašanje u prošlosti, okruženje i uslovi u kojima živi, ili neke druge lične okolnosti ukazuju na opasnost da ono ponovi krivično delo, dovrši pokušano krivično delo ili učini krivično delo kojim je pretio da će da ga izvrši;“

72. Samim tim proizilazi, da je odluku o neophodnosti određivanja mere pritvora postupajući sudija doneo tek kada je procenio postojanje „osnovane sumnje“ iz predloženih dokaza navedenih u optužnici i posle iznetih argumenata odbrane podnosioca zahteva, pri tome nalazeći da su ispunjeni svi kriterijumi propisani članom 178., stav 1., pod – stavovi 1. 1. i 1. 2., tačka 1. 2. 3. ZKP-a. U prilog tome, Sud u zahtevu nije našao nove argumente koje je podnosilac zahteva pokrenuo pred ovim sudom, a da oni već nisu bili razmatrani od strane postupajućeg sudije Osnovnog suda prilikom procene postojanja „osnovane sumnje“, da je on i počinio krivično delo koje mu se stavlja na teret.

73. Ovo tim pre, što iz navoda podnosioca zahteva proizilazi da on smatra da ne postoje dokazi za krivičnu odgovornost i ovakav zaključak Osnovnog suda. Međutim, Sud napominje da činjenica da on te dokaze smatra nedovoljnim za njegovu krivičnu odgovornost, jeste pitanje o kome treba Sud da odlučuje u postupku utvrđivanja njegove krivične odgovornosti, a ne u postupku određivanja pritvora.

74. Što se tiče postupka pred Apelacionim sudom, Sud podseća da iako se članom 5, stav. 4 EKLJP, države ugovornice ne primoravaju da ustanove drugi nivo nadležnosti za razmatranje zakonitosti lišenja slobode, država koja uspostavi takav sistem mora u načelu da pruži licu lišenom slobode iste garantije u žalbenom postupku kao i u prvom stepenu (vidi ESLJP *Kučera protiv Slovačke*, aplikacija br.48666/99, presuda od 17.jula 2007 god., st. 107; vidi takođe ESLJP *Navarra protiv Francuske*, aplikacija br.13190/87, presuda od 23.novembra 1993 god.,st. 28).

75. Takođe, članom 5, stav. 4 EKLJP, se sudu koji razmatra žalbu ne nameće obaveza da se pozabavi svakim argumentom u podnescima podnosioca zahteva. Sud, međutim, ne može da smatra nebitnim ili da zanemari konkretne činjenice na koje se lice lišeno slobode poziva i koje mogu dovesti u sumnju postojanje uslova nužnih za „zakonitost“ njegovog lišenja slobode, u smislu Konvencije (vidi ESLJP *Ilijkov protiv Bugarske*, aplikacija br. 33977/96, presuda od 26.jula 2001.god, st. 94).

76. U konkretnom slučaju Sud nalazi da su glavni argumenti advokata podnosioca zahteva u postupku pred Apelacionim sudom kao drugostepenim nadležnim sudom za preispitivanje zakonitosti pritvora podnosioca zahteva bili isti kao i oni koje je izneo i pred postupajućeg sudije Osnovnog suda tokom postupka određivanja mere pritvora, a koje je Osnovni sud već ocenio, i pri čemu je zaključio da oni nisu “relevantni” i “dovoljni” za određivanje druge alternativne mere podnosiocu zahteva.

77. Međutim i pored te činjenice, Sud nalazi da je Apelacioni sud, sagledao žalbene navode advokata podnosioca zahteva, pri čemu je i zaključio, da je podnosilac zahteva na osnovu priloženih dokaza i) „[...] je sa umišljajem i namerom povredio dostojanstvo drugog lica, prouzrokovao nasilje u porodici [...]“, i b) „[...] da je istražni postupak još uvek u početnoj fazi i da pred osnovnim tužiocem treba da budu ispitivani oštećeni – svedoci, A. S, R. K., i D.K., te da postoji opasnost da ako se okrivljeni nađe na slobodi, može da ometa normalni tok krivičnog postupka uticajući kod gore navedenih [...]“.
78. Na osnovu toga proizilazi, da se Apelacioni sud ponovo upustio u ocenjivanje ispunjenosti uslova za pritvor, pri tome zaključujući, da je apelovano rešenje Osnovnog suda pravično i zakonito, te da je sud sa pravom procenio da postoji „osnovana sumnja“ iz člana 187., stav 1., pod – stav 1. 1. ZKP-a, da je okrivljeni izvršio krivično delo sa kojim se tereti.
79. Šta više, Sud takođe nalazi, da je Apelacioni sud „bez odlaganja“, sproveo postupak po žalbi advokata podnosioca zahteva, i ako shodno ESLjP, sam postupak kada je prvobitnu odluku o pritvoru usvojio sud u postupku u kojem su obezbeđene odgovarajuće garancije pravičnog postupka, a što ovde i jeste bio slučaj, „Sud je spreman da toleriše duže periode preispitivanja u postupku pred drugostepenim sudom“ (vidi ESLjP *Shcherbina protiv Rusije*, aplikacija br.41970/11, presuda od 26.juna 2014.god, st. 65).
80. Imajući u vidu navedeno, Sud nalazi da Apelacioni sud u postupku preispitivanja zakonitosti pritvora podnosiocu zahteva, ne samo da je u žalbenom postupku doneo odluku po pitanju zakonitosti pritvora, već je celi postupak sproveo „bez odlaganja“, iako se u ovakvim slučajevima daje veća vremenska fleksibilnost i tolerancija imajući u vidu praksu ESLjP.
81. Što se tiče postupka pred Vrhovnim sudom, Sud kao što je već gore naveo, ESLjP ne predviđa nivo ispitivanja zakonitosti odluke o pritvoru i na nivo Vrhovnog suda, mada, Sud ne isključuje i takvu mogućnost od strane Vrhovnog suda, naravno pod uslovom da za tako nešto postoje realne mogućnosti koje jedan takav sprovedeni postupak, a samim tim i odluku, ne bi činile bespredmetnim.
82. Upravo sagledavajući konkretan slučaj Sud nalazi da se Vrhovni sud nije upuštao u ocenjivanje ispunjenosti uslova za pritvor, iz same činjenice, što je u međuvremenu zbog isteka roka prve mere pritvora, postupajući sudija već doneo novo rešenje o produžetku mere pritvora za još 2 meseca, a što samo po sebi predstavlja novu proceduralnu radnju i novi sudski postupak, te je samim tim zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca zahteva Vrhovni sud je odbacio kao bespredmetan.
83. Na osnovu navedenog, Sud je mišljenja da odluke sudova o određivanju pritvora koje on osporava pred sudom, ne ostavlja utisak proizvoljnosti. Šta više po mišljenju suda, redovni sudovi su dali valjane razloge i obrazloženja u pogledu neophodnosti određivanja mere pritvora podnosiocu zahteva.
84. Sud ponavlja, da što se tiče drugih navoda o povredi člana 29 Ustava i član 5 stav. 3 EKLjP, a koje podnosilac zahteva dovodi u vezu sa drugim rešenjima Osnovnih sudova, kojima mu je produžavana ili nastavljan pritvor, Sud je već na početku pravne analize navoda konstatovao, da se on njima neće baviti, jer je podnosilac tražio isključivo ocenu ustavnosti presude [PML. br. 123/2022] Vrhovnog suda Kosova od 25.marta 2022. godine, u vezi sa rešenjem [PN 1 DP. br. 155/22] Apelacionog suda od 02.februara.2022. godine i rešenja [P.

br. 27/2022] Osnovnog suda od 14.januara 2022.godine, a one se ekskluzivno odnose na određivanje prve mere pritvora podnosiocu zahteva u trajanju od 1 meseca, a čega se Sud u ovom zahtevu i pridržavao.

85. Shodno navedenom, Sud navode podnosioca zahteva da presuda [PML. br. 123/2022] Vrhovnog suda Kosova od 25.marta 2022. godine, u vezi sa rešenjem [PN 1 DP. br. 155/22] Apelacionog suda od 02.februara .2022. godine i rešenja [P. br. 27/2022] Osnovnog suda od 14.januara 2022.godine, povređuje član 29 Ustava kao i član 5.stv 3. EKLJP, kvalifikuje kao navode koji spadaju u kategoriju (iii) "nepotkrepljene ili neobrazložene" navode.

Navodi podnosioca zahteva o povredi člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP

86. Sud nalazi da podnosilac zahteva suštinu povrede člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, zasniva na tvrdnjama, da je njemu određena mera pritvora, a da sud još nije održao nijednu drugu sudsku sednicu o njegovom slučaju, gde bi se njemu dala mogućnost da se izjasni u vezi sa svojim slučajem, te da je Vrhovni sud rešenjem [PML. br. 83/2022] odbacio kao bespredmetan zahtev za zaštitu zakonitosti pri tome ne pružajući odgovore iz zahteva.
87. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da dosadašnji postupci redovnih sudova predstavljaju povredu njegovih ustavnih prava i potiskuje načelo pretpostavke nevinosti.
88. Sud napominje da navode podnosioca zahteva u kontekstu pravičnosti sudskog postupka on može da sagleda isključivo u kontekstu postupka koji je podnosilac zahteva vodio, a koji se tiče postupka određivanja mere pritvora a ne i postupka utvrđivanja njegove krivične odgovornosti, što samo po sebi predstavlja poseban sudski postupak.
89. Shodno tome sagledavajući sudski postupak u vezi sa određivanjem mere pritvora u kontekstu pravičnosti, Sud nalazi da su osnovne garancije člana 31. Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, poštovane, uzimajući u vidu činjenicu da su pred Osnovnim sudom i Apelacionim sudom vođeni postupci u vezi sa određivanjem mere pritvora, na kojima su sve stranke imale mogućnost da iznesu svoje dokaze i argumente, da ulažu prigovore, da koriste zakonom propisane lekove, imaju svoje zastupnike, a što se može videti i na osnovu obrazloženja koje je Sud već pružio prilikom pravne analize navoda o povredi člana 29 Ustava u vezi sa članom 5.stav 3 EKLJP.
90. Sud je takođe prilikom analize navoda iz člana 29 Ustava u vezi sa članom 5.stav 3 EKLJP, pružio i odgovor i na drugi navod podnosioca zahteva da "Vrhovni sud nije uzeo u obzir zahtev za zaštitu zakonitosti, već da ga je odbacio kao bespredmetan", a koji će Sud i sada ponoviti:

„Što se tiče postupka pred Vrhovnim sudom povodom zahteva za zaštitu zakonitosti, Sud nalazi da se Vrhovni sud nije upuštao u ocenjivanje ispunjenosti uslova za pritvor, iz same činjenice, što je u međuvremenu zbog isteka roka prve mere pritvora, postupajući sudija već doneo novo rešenje o produžetku mere pritvora za još 2 meseca, a što samo po sebi predstavlja novu proceduralnu radnju i novi sudski postupak, te je samim tim zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca zahteva Vrhovni sud odbacio kao bespredmetan“ (paragraf 75).

91. Takav stav Vrhovnog suda, Sud nalazi kao pravno utemeljen, iz činjenice, što donošenjem novog rešenja o produžetku pritvora, faktički prethodno rešenje se smatra završenim te samim tim i svi sudski postupci u vezi sa njime. Međutim, ovakvo stanje stvari, otvara mogućnost podnosiocu zahteva da ponovo koristeći pravna sredstva nastavi sudski postupka osporavanja navedenog rešenja Osnovog suda.

Navod o prejudiciranju krivične odgovornosti podnosioca zahteva u kontekstu povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP

92. Što se tiče navoda podnosioca zahteva da „dosadašnji postupci redovnih sudova predstavljaju povredu njegovih ustavnih prava i potiskuje načelo pretpostavke nevinosti“, Sud sagledavajući upravo ovaj navod u kontekstu osporenih rešenja Osnovnog i Apelacionog suda primećuje, da se u njima prilikom utvrđivanja postojanja ispunjenosti uslova za određivanje mere pritvora jasno navodi, da postoji „osnovana sumnja“ da je lice izvršilo krivično delo. Znači termin „osnovna sumnja“ koji koriste Osnovni i Apelacioni sud u svojim rešenjima, proizilazi iz dokaza da je podnosilac zahteva počinio krivično delo. Te shodno tome očigledno je da sudovi nisu koristili terminologiju, iz koje bi ovaj Sud mogao da izvuče zaključak da su redovni sudovi i pre početka krivičnog postupka ubeđeni u njegovu krivičnu odgovornost.
93. Shodno navedenom, Sud navode podnosioca zahteva da rešenje Osnovnog suda, rešenje Apelacionog suda i presuda Vrhovnog suda povređuju član 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, kao i navod o prejudiciranju krivične odgovornosti, kvalifikuje kao navode koji spadaju u kategoriju (iii) „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ navodi,
94. S tim u vezi, Sud zaključuje da se svi navodi podnosioca zahteva o povredi člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, trebaju proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim, shodno Pravilu 39 (2) Poslovnika, jer se ovi navodi kvalifikuju kao navodi koji spadaju u kategoriju; (iii) „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ navodi.

Zaključak

95. Stoga, Sud zaključuje, da su navodi podnosioca zahteva o povredi prava zagaranтованиh članom 29 Ustava u vezi sa članom 5. stava 3 EKLJP-a, kao i navodi o povredi člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP navodi koji se kvalifikuju kao (iii) „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ navodi. Prema tome zahtev se u celosti treba proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilom 39. (2), Poslovnika, dana 8.septembra 2022. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani

Gresa Caka-Nimani